

HOE EN WAT IN DE OPENBARE- RUIMTE

Bij het aanleggen van een buurttuin of speelplek heb je niet alleen te maken met je burens, maar ook met de gemeente en eventuele andere organisaties in de buurt die het openbaar groen beheren. Deze factsheet geeft je een inblik in de beleefwereld van de beheerder van de openbare ruimte.

ONTWIKKELINGEN IN GROENBEHEER

Al sinds de 19e eeuw houden gemeenten zich bezig met groenbeheer. Destijds ging het om het aanleggen van stedelijk groen voor de razendsnel groeiende bevolking die hard openbaar groen nodig had. Groenbeheer ging om het gebruik van openbaar groen te verbeteren en daarmee de leefbaarheid van de stad te vergroten. Nadat de focus op bruikbaarheid van het groen in de 20e eeuw steeds meer op de achtergrond kwam is er vanaf de jaren '90 meer en meer kritiek op deze kwantitatieve benadering. Groen moet weer bijdragen aan het stedelijk leefklimaat en maatschappelijke doeleinden. Desondanks is het groenbeheer nog vaak sterk gericht op financiële en organisatorische controle & kwantitatieve doelen (hoeveel m² groen per inwoner bijvoorbeeld) en staat het ver af van het dagelijks leven. Buurtinitiatieven brengen daar verandering in en ook de overheid wil een nieuwe benadering. Afscheid nemen van het oude gaat echter niet zonder slag of stoot.

AAN DE SLAG IN DE OPENBARE RUIMTE: welke regels gelden er en wie komen we er tegen?

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor beheer van parken en plantsoenen. Bij groene plekken en speelplekken is de aandacht van gemeenten vooral gericht op inrichting, verondersteld gebruik, veiligheid en uiteraard op de financiële kant (aanleg en beheer).

In sommige gemeenten wordt het groenbeheer uitgevoerd door instellingen voor sociale werkvoorziening. Andere gemeenten besteden het beheer van openbaar groen uit aan onderhoudsbedrijven. Deze aannemers zorgen er vervolgens voor dat alle straten, pleinen, grasvelden en plantsoenen regelmatig worden schoongemaakt. Ook wordt het groen in de stad gemaaid en gesnoeid. Welke werkzaamheden er worden uitgevoerd zijn vooraf vastgelegd door de gemeenten in een zogenaamd beeldbestek. Het beeldbestek bepaald aan welk beeldkwaliteit het openbaar groen moet voldoen en hoe de aannemer dit moet uitvoeren.

ONDERHOUDSNIVEAUS

Weet u welk onderhoudsniveau u in uw eigen woonomgeving mag verwachten? Het niveau van onderhoud van openbare ruimte is afhankelijk van het kwaliteitsniveau dat per gebied bepaald is door de gemeente. Onderhoudsniveaus bepalen hoe de gemeente de stad onderhoudt en welke eisen hieraan gesteld worden. CROW is het nationale kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte en heeft samen met gemeenten en aannemerij de landelijke standaard kwaliteitsniveaus (niveaus A+, A, B, C en D) gemaakt voor het onderhoud van de openbare ruimte. Er zijn verschillende schaalbalken voor groen, onkruid en zwerfafval. Aan de hand van deze schaalbalken bepaald de gemeente de kwaliteit van bijvoorbeeld onkruidbestrijding, speelplekken, afval, overhangend groen, graffiti, veiligheid, inrichting, functionaliteit. Op deze manier worden ook de budgetten die beschikbaar zijn voor het groen bepaald. Aan elk onderhoudsniveau hangt een budget.

MEER WETEN OVER HET WERKEN MET KWALITEITSNIVEAUS?

- Om inzicht te krijgen in hoe de verschillende niveaus werken kun je in de demo-omgeving van de Kwaliteits Catalogus Openbare Ruimte wat oefenen met verschillende schaalbalken
- Zoek in het beleidsplan van je gemeente, of vraag het aan de ambtenaar, welk niveau jouw gemeente nastreeft. Op basis daarvan kun je afspraken maken over het beheer van jouw plek. Past dit of kun of wil je zelf meer doen?
- Kijk op crow.nl voor meer informatie (zoek: beeld-kwaliteit)

ADOPTIEGROEN

Steeds meer bewoners spelen een rol bij het beheren van de openbare ruimte. Een van de manieren waarop is door 'Adoptiegroen'. Het idee achter adoptiegroen is dat kostenbesparing voor de gemeente gecombineerd kan worden met het verbeteren van de betrokkenheid onder buurtbewoners en de sociale samenhang. Spelregels worden tot een minimum beperkt en daarmee verandert kijkgroen tegelijkertijd in gebruiksgroen. Er zijn veel verschillende manieren waarop je een eigen stukje groen op gemeentegrond kan beheren. Je kan dan denken aan een perkje, een boomspiegel, een geveltuintje of zelfs een heel schoolplein. Mogelijkheden genoeg! Sommige gemeenten staan open voor zulk soort bewonersinitiatieven en hebben er gedegen beleid voor. Andere gemeenten zijn (nog) niet zover of staan er wel voor open, maar hebben nog geen beleid voor. Er zijn bovendien verschillende adoptiemodellen waarbij verschillende spelregels gelden. Aansprakelijkheid en financiering zijn hierbij een belangrijk discussiepunten. Bij sommige gemeenten krijgt de adoptie-beheerder een vast onderhoudsbudget per vierkante meter, bij andere gemeenten wordt er iemand ingehuurd die samen met bewoners werkt en beheert.

VOORBEELDEN VAN ADOPTIEGROEN

- **Adoptiegroen in Zoetermeer:** Buurtbewoners, vereniging, school of creche kunnen een stukje groen in de buurt adopteren.
- De gemeente Breda roept onder de noemer 'Opgeruimd Breda' haar inwoners op een stuk groen te adopteren.
- De gemeente Utrecht heeft een kaart waarop alle mogelijke plekken voor stadslandbouw zijn gemarkeerd. Zij stimuleren daarmee ook bewoners aan de slag te gaan in de openbare ruimte.

GEVELTUINEN

Een andere mogelijkheid om een straat groener te maken zijn geveltuinen. Strikt genomen worden deze ook aangelegd in de openbare ruimte. Bewoners zijn echter verantwoordelijk voor het onderhoud en kiezen ervoor om hun gevel om te toveren in een groene gevel. Sommige gemeenten hebben duidelijke richtlijnen hoe een geveltuintje aangelegd moet worden of doen dit op verzoek voor bewoners. Soms is er ook leefbaarheidsbudget beschikbaar om met de hele straat planten aan te schaffen. In andere gemeenten zijn er geen regels en kan een bewoner zelf aan de slag. Kijk op de site van jouw gemeente of en hoe je aan de slag kunt!

Wil je weten wat Groen Dichterbij nog meer kan betekenen voor jullie groene buurtproject? Kijk dan op www.groendichterbij.nl

Mogelijk gemaakt door:

Partners:

